

MARITIEKES SCHUURINK

Tijd om weer te bloeien
Een herbarium als kunstwerk

Tijd om weer te bloeien Een herbarium als kunstwerk

Op tafel ligt een ogenschijnlijk bescheiden map. De buitenkant is versleten, het etiket vergeeld. Binnenin bevinden zich tientallen gedroogde planten, zorgvuldig geordend en bewaard, verzameld tussen 1894 en 1896 in Wageningen door Heiko Groes en Frits Taylor-Weber. Meer dan een eeuw lang lag dit herbarium in stilte opgeslagen. Tot kunstenaar Marijke Schurink het in handen kreeg en besloot het opnieuw tot leven te wekken. Haar project draagt de veelzeggende titel *Tijd om weer te bloeien*. Wat begon als een gelaagd onderzoek waarin grafische technieken, textiele materialen en het wetenschappelijke erfgoed van dit herbarium samenkomen en door Marijke Schurink opnieuw mogen bloeien. Bij *Métier* bewonderden we haar werk niet alleen vanwege de originaliteit en aangename gelaagdheid, maar ook vanwege Schurinks durf om zoiets aan te pakken. Het resultaat is heel geslaagd overigens.

Een nieuw leven voor oude planten

Schurink werkt intuïtief en experimenteel. Ze begint uiteraard met de bestaande planten – kwetsbare, ingedroogde vormen die hun kleur grotendeels verloren hebben, maar nog altijd krachtig in contour en structuur. Met deze planten maakt ze nieuwe composities, waarbij ze gebruikmaakt van technieken als collage, stikken, borduren en appliqueren. Ze werkt vaak met transparante stoffen, draden en handmatige druktechnieken. Zo ontstaat een samenspel van organisch materiaal en textiel.

De oorspronkelijke planten van het herbarium blijven zichtbaar, maar krijgen tegelijkertijd een nieuwe betekenislaag. Bladeren worden bijvoorbeeld omlijst met borduursel of overschreven met zijde en inkt. Het werk balanceert tussen conservering en transformatie, tussen eerbetoon en bevraging.

Ambacht en gelaagdheid

Wat Schurinks werk kenmerkt, is het geduldige handwerk dat ten grondslag ligt aan elk nieuw werk. De technieken die ze toepast zijn afkomstig uit zowel traditionele als eigentijdse textielpraktijk: borduursteken, geprint textiel, haar vrije stikwerk en verfijnde weefsels komen samen in een nieuwe vormtaal die bijna poëtisch is. Textiel wordt in haar handen meer dan materiaal; het wordt een middel om verbinding te maken. Niet alleen tussen mens en natuur, maar ook tussen verschillende generaties. De keuze om juist een wetenschappelijk herbarium als uitgangspunt te nemen is daarin veelzeggend: waar het oorspronkelijke document bedoeld was om planten te catalogiseren, te ordenen en te bewaren, brengt Schurink juist beweging, verrassing en artistieke vrijheid aan.

Wetenschap, kunst en tijd

Het project roept vragen op over de aard van tijd, geheugen en waarde. Een herbarium is bij uitstek een object waarin de tijd wordt stilgezet: een plant die ooit groeide, bloeide en verwelkte, wordt vastgelegd in zijn meest representatieve vorm. Wat gebeurt er als je dat stille verleden openbreekt en opnieuw interpreteert? Schurink nodigt de toeschouwer met haar project uit om anders naar natuur te kijken. Niet als iets statisch of afgegrensd, maar als iets wat blijft bewegen, zelfs wanneer het ogenschijnlijk stil is. Door de planten te confronteren met nieuwe toevoegingen in textiel wordt de verstilling van het herbarium doorbroken. De planten gaan opnieuw leven, zij het met een heel andere en voornamelijk beeldende betekenis.

Tijd om weer te bloeien Een herbarium als kunstwerk

Terug naar Wageningen

Een bijzonder aspect van het project is Schurinks verlangen om het herbarium terug te brengen naar de oorsprong. De planten werden meer dan 125 jaar geleden verzameld in Wageningen en het is haar ambitie om het werk, in welke vorm dan ook, weer zichtbaar te maken op die plek. Niet als wetenschappelijk archief, maar als kunstproject dat de band tussen verleden en heden ervaarbaar maakt.

Hoewel het een gedurfd project is, getuigt Schurinks aanpak ook van respect. Respect voor het materiaal, voor het oorspronkelijke doel van de verzameling en voor het verhaal dat erin besloten ligt. Tegelijkertijd heeft zij zichzelf ook de vrijheid gegeven om iets nieuws te maken, iets wat niet per se overeenkomt met botanische categorieën, maar des te meer iets zegt over hoe wij als mensen betekenis geven aan natuur, tijd en vergankelijkheid.

In ontwikkeling

Tijd om weer te bloeien is nog niet af. Schurink zoekt naar manieren om het project verder te verdiepen, om samenwerking aan te gaan met botanici, musea of instellingen die verbonden zijn aan Wageningen. Ze staat dan ook open voor dialoog en nodigt geïnteresseerden uit om met haar in gesprek te gaan. Iets wat we met dit artikel in *Métier* graag stimuleren.

Het project past in een bredere tendens waarin kunstenaars zich wenden tot wetenschappelijke archieven, collecties en registratiesystemen. Niet om ze te illustreren, maar om ze als het ware te bevragen, open te breken en van nieuwe lagen te voorzien. In dat opzicht vormt Schurinks werk een voorbeeld van hoe ambacht en conceptuele kunst hand in hand kunnen gaan.

Wat blijft er over van een plant, eenmaal gedroogd en geordend? Voor Marijke Schurink is dat niet het

einde, maar juist het begin van een nieuw verhaal. In haar handen transformeren dode, botanische resten tot levendige beeldwerelden, waarin stof en draad de herinnering vasthouden en tegelijk ruimte maken voor verbeelding.

Tijd om weer te bloeien is een ode aan het herbarium, aan het ambacht en aan de kracht van langzame, aandachtige transformatie. Een kunstwerk in wording, dat uitnodigt tot kijken, tot vragen en tot opnieuw verbinden met iets wat ooit groeide en bloeide. ♦

